



نگارش: 02 جنوری 2017

بازنگری: 29 اکتوبر 2021



نویسنده: داکتر عبدالحنان روستائی بخش: زمین شناسی

## معرفی بریل در قاموس بکیر افغانستان

لاتین: Beryllos

انگلیسی: Beryl

آلمانی: Beryll

بریل مربوط گروپ سلیکاتها و جرمناتها بوده که فورمول آن  $Al_2Be_3[Si_6O_{18}]$  می باشد و عمدتاً در بین رگه های پگماتیتها و گرانیتهها پیدا می شود و یک دسته از منرالها را تشکیل می دهند. چون در این دسته از منرالها عنصر بریلیوم (Be) از گروپ الفلیهای زمینی داخل است، ازینرو این منرالها را به نام عنصر بریلیوم نام گذاری کرده اند. اگر این منرالها خالص باشند که در طبیعت به ندرت پیدا می شوند، بی رنگ ظاهر می گردند و در صورتی که مواد اضافی در ترکیب آنها داخل باشد، رنگهای مختلف و مرغوب را نشان می دهند و مطابق به آن به نامهای متفاوت یاد می گردند. مثلاً اگر در منرال بریل مقدار اوکساید کروم  $[Cr_2O_3]$  بین 0,1 تا 0,3 در صد وجود داشته باشد، این اوکساید، منرال بریل را به رنگ سبز تیره ظاهر می گرداند. چنین منرال را در آلمانی Smaragd در انگلیسی Emerald و در زبان دری زمرد گویند. بریل در بین احجار متحوله تشکیل می گردد. این منرال که در بین جواهرات شهرت دارد در کشورهای کولمبیا، برازیل، روسیه، نیجریا، استرالیا و در بعض نقاط افغانستان مانند پنجشیر (از جمله در منطقه ریوت و خنج)، نورستان و بدخشان پیدا میشود (تصاویر 1 و 2).

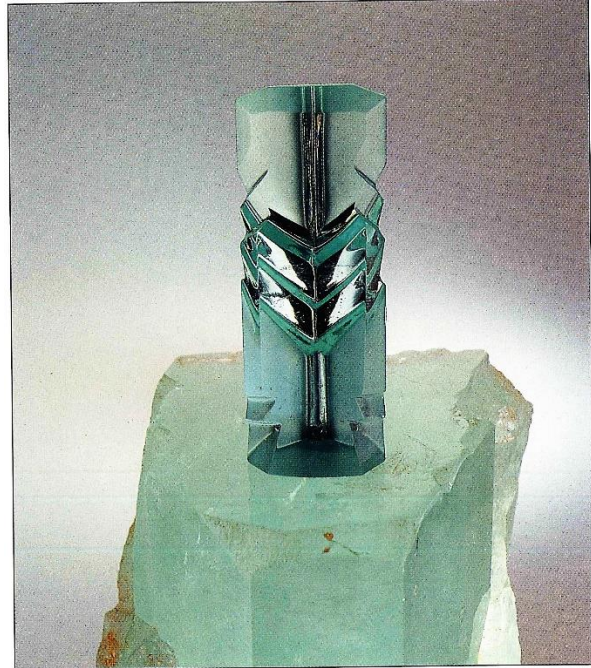


**تصویر 1:** بلورهای زمرد بالای کورتس از دره پنجشیر. **تصویر 2:** بلور زمرد پنجشیر که کتله آن 36 قیراط بوده و قیمت آن در حدود نیم میلیون دالر تخمین زده می شود.

چنانکه تذکر داده شد بریل به اواع و اقسام مختلف و رنگهای متفاوت پیدا می گردد. در تصاویر 3 و 4 منرالهای اکوامرین [Aquamarin] که در افغانستان آنرا نیلام گویند رویت داده شده اند.



تصویر 4: اکوامرین پالتش شده.



تصویر 3: بریل آبی روشن که آنرا اکوامرین یا "نیلام" گویند، از نورستان.

از منرال بریل به حیث زیورات و در تخنیک استفاده فراوان صورت می گیرد. مثلاً برای استحصال فلز بریلیوم از آن کار گرفته می شود که این فلز بسیار سبک و مقاوم بوده و الیاژ های آن در تخنیکهای فضائی به کار می روند. در گذشته ها از منرال بریل عدسیه ها و عینک (در زبان آلمانی: Brille) می ساختند که باعث مسمی شدن این فلز به این نام گردیده. در سالهای پسین زورمندان و جنگسالاران، مخصوصاً جنگسالاران شورای نظار، به مکانهایی پیدایش منرالهای بریل کشور دستبرد های فراوانی زده و خسارات بزرگی را بر این منابع وارد کرده اند. در این جنایات، پاکستانیها و اتباع بعضی از کشور های خارجی نیز نقش داشتند.

برای معلومات بیشتر به این منبع مراجعه نمایند:

Bowersox, G. & Chamberlin, B. E. (1995): Gemstones of Afghanistan. Geovision, Inc. Gemological Institute of America. Geoscience Press, Inc. Hong Kong.

<https://de.wikipedia.org/wiki/Beryll>